

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 27/2007 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om beaktande av arbetstagarens arbetspensions- försäkringsavgift och löntagares arbetslöshets- försäkringspremie i fråga om vissa dagpenning- ar

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 september 2007 en proposition med förslag till lag om beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i fråga om vissa dagpenningar (RP 87/2007 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Virpi Korhonen, social- och hälsovårdsministeriet
- avdelningschef Erkki Meriläinen, Folkpensionsanstalten
- specialrådgivare Johan Åström, Finlands Näringsliv
- biträdande direktör Kaija Kallinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- jurist Heli Puura, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

PROPOSITIONEN

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i fråga om vissa dagpenningar.

Enligt propositionen skall en andel som motsvarar arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie på samma sätt som under tidigare år

dras av från arbetsinkomsten eller förmån som utbetalas i fråga om de dagpenningsförmåner som beräknas på basis av en persons lön. Avdraget föreslås vara 4,74 procent år 2008.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2008 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2008.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och annan utredning finner utskottet propositionen saklig. Utskottet föreslår att lagförslagen godkänns med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Sedan 1993 har hos löntagarna uppburits arbetstagares pensionsavgift samt löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie till ett sammanlagt belopp som varierat mellan 3,2 och 6,1 procent. Arbetstagaravgifternas och premiernas effekt på förtjänstnivån har beaktats i samband med olika slag av dagpenningar genom ett lagfäst, kalkylerat avdrag, som varierat mellan 1,5 procent och 5 procent. Nu föreslår regeringen att det avdrag från förvärvsinkomsten som utgör grund för dagpenning ska gälla i ytterligare ett år.

Utskottet hänvisar till sina tidigare ställningstaganden (senast i ShUB 41/2006 rd), där utskottet har ansett det nödvändigt att dagpenningarna fastställs på grundval av en permanent lagstiftning. Ett möjligast genomskinligt system kräver att man avstår från undantagsbestämmelser.

Avdrag från förvärvsinkomst eller förmåner med stöd av temporär lagstiftning innebär att nivån på sjuk- och föräldradagpenningen, rehabiliteringsdagpenningar samt arbetslöshetsdagpenningar sjunker och därigenom försvagar den ekonomiska situationen för dem som står utanför arbetslivet och i stället får någon av de ovan nämnda dagpenningarna. Enligt motiven till regeringens proposition skulle verkningarna, om man slopar procentavdragen, vara ca 53 miljoner euro på sjukförsäkringsutgifterna och ca 26 miljoner euro på utkomststödsutgifterna. Utgiftsökningen förutsätter att arbetsgivarnas och de försäkrades avgifter och premier höjs men den skulle inte påverka statens utgifter. En övergång till ett permanent system skulle förenkla socialskyddssystemen och förtydliga dem. Ut-

skottet anser att man inom ramen för en total översyn av den sociala tryggheten snarast möjligt bereder permanenta bestämmelser om grunderna för dagpenningar.

Social- och hälsovårdsministeriet har fastställt arbetspensionsförsäkringsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år till 4,1 procent, vilket ligger 0,3 procentenheter under den uppskattning som framförs i propositionen. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår utifrån regeringens proposition RP 86/2007 rd att arbetslöshetsförsäkringsavgiften för löntagare år 2008 ska vara 0,34 procent. Avgifterna uppgår då 2008 till 4,44 procent och inte till 4,74 procent, vilket man har utgått från i regeringens proposition. Utskottet föreslår därför att 1 § i lagförslaget ändras så att det belopp som 2008 ska avdras från förvärvsinkomster eller förmåner och som läggs till grund för dagpenningar är 4,44 procent.

Förslag till beslut

Med stöd av det som anförs ovan föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslaget godkänns enligt propositionen men 1 § med följande ändring:

Utskottets ändringsförslag

1 §

Om det i lag eller förordning bestäms att i beloppet av dagpenning eller motsvarande förmån skall beaktas de arbetsinkomster som en person fått i ett anställnings- eller tjänsteförhållande eller den försäkringslön som avses i 72 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), skall år 2008 från dessa arbetsinkomster eller från förmån som utbetalas avdras 4,44 procent.

Helsingfors den 30 november 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Risto Autio /cent
Maria Guzenina-Richardson /sd
Hannakaisa Heikkinen /cent
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Jukka Mäkelä /saml
Päivi Räsänen /kd
Pertti Salovaara /cent
Paula Sihto /cent
Anni Sinnemäki /gröna
Lenita Toivakka /saml
Erkki Virtanen /vänst
ers. Merja Kuusisto /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.

RESERVATION

Motivering

Genom regeringens proposition fortsätter man det förfarande som inleddes 1993 och som innebär att man stiftar en särslag som möjliggör sänkningar av socialförsäkringens dagpenningar. Nedsänkningarna har varierat från 1,5 procent till 5 procent. Enligt propositionen ska från en förmån 2008 avdragas 4,74 procent. Förfarandet minskar möjligheterna att nå målet att lagar ska vara tydliga och genomskinliga.

Detta s.k. procentavdrag togs i bruk under recessionen i början av 1990-talet av akuta sparskäl. De skälen kan inte längre åberopas. Trots det vill man inte avstå från avdragen utan tar fortsättningsvis till dem som ett slags dolt avdrag. Dagpenningar betalas till de försäkrade uttryckligen för att de inte kan delta i arbetslivet och dagpenningen täcker inte fullt ut den förloade arbetsinkomsten.

Avdraget motiveras med arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift och löntagares ar-

betslöshetsförsäkringspremie. Det finns emellertid inga hållbara grunder för en sådan "solidaritet". De lagfästa förtjänstförlustersättningarna inom socialförsäkringen har varit låga i Finland efter de nedsänkningar som gjordes på 1990-talet. Procentavdraget skär på ett synnerligen osolidariskt sätt i utkomsten för arbetslösa, långtids-sjuka, dem som råkat ut för olyckor och dem som sköter sina barn under föräldraledighet. Social- och hälsovårdsutskottet har i sina betänkanden redan under det förra seklet föreslagit att man avstår från nedsänkningarna. Trots det föreslår regeringen nu att en ettårig speciallag stiftas för sextonde gången i rad.

Förslag

Med stöd av det som anförs ovan föreslår vi

att lagförslaget förkastas.

Helsingfors den 30 november 2007

Erkki Virtanen /vänst
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Maria Guzenina-Richardson /sd
Merja Kuusisto /sd
Päivi Räsänen /kd